

Yhteinen latu

Hiihtoliiton yhdenvertaisuus- ja
tasa-arvosuunnitelma

HIIHTOLIITON YHDENVERTAISUUS- JA TASA-ARVOSUUNNITELMA

1 JOHDANTO	2
1.1 Liikuntalaki	2
1.2 Keskeiset käsitteet	3
2 OHJELMAN TAUSTAA	4
3 YHDENVERTAISUUSTYÖN NYKYTILA	5
3.1 Hiihtoliitto työnantajana	5
3.2 Kysely Hiihtoliiton alaisille toimijoille	6
3.2.1 Urheilijat, valmentajat ja joukkueenjäsenet	6
3.2.2 Suomen Hiihtoliiton henkilökunta	6
3.2.3 Luottamushenkilöstö, johtoryhmän jäsenet ja työryhmien jäsenet	6
3.3 Selvitys tasa-arvosta seuroissa	7
3.4 Kurinpitolautakunta	7
3.5 Snow Safe – Turvallista lumilajiturheilua	8
3.6 Soveltava liikunta	8
3.7 Parahiihto Cup	10
4 TAVOITTEET JA TOIMENPITEET	10
5 SUUNNITELMAN SEURANTA, ARVIOINTI JA PÄIVITTÄMINEN	13
6 TIEDOTTAMINEN	13

1 Johdanto

Suomen Hiihtoliitto toimii hiihtourheilun alalla Suomessa toimivien yhdistysten aatteellisena ja toiminnallisena keskuksena. Hiihtoliiton tavoitteena on edistää hiihtourheilua suomalaisten keskuudessa. Hiihtoliiton alaisia lajeja ovat maastohiihto, mäkihyppy ja yhdistetty. Suomen Hiihtoliitto on Kansainvälisen hiihtoliiton jäsen.

Suomen Hiihtoliiton strategian 2023–2026 kolme painopistealuetta ovat menestyvä huippu-urheilu, kehittyvä seuratoiminta ja olosuhteet. Toiminta-ajatuksena on, että Hiihtoliitto tuottaa Suomen kansalle unohtumattomia elämyksiä huippu-urheilumenestyksen kautta ja on merkittävin kansan liikuttaja lumella. Strategian tavoitteina ovat harrastajamäärän kasvattaminen seuroissa, seurojen aktiivisuuden ja osaamisen kehittäminen, huippu-urheilumenestys, tasapainoisen talouden varmistaminen, olosuhteiden varmistaminen sekä lajien vetovoimaisuuden vaaliminen. Strategian iskulauseena on ”riemastu lumesta”. Hiihtoliitto haluaa olla vastuullinen edelläkävijä, jonka arvot ovat yhteistyö, luottamus, tunne ja tuloksellisuus.

Vastuullisuuden eri näkökulmat ohjaavat päätöksentekoa sekä arkipäiväistä toimintaa Hiihtoliitossa. Hiihtoliiton vastuullisuusohjelman yhtenä osa-alueena on yhdenvertaisuus ja tasa-arvo. Liiton toiminnassa edistetään tasa-arvoista liikuntakulttuuria ja urheilua.

1.1 Liikuntalaki

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolaki

Yhdenvertaisuuden edistäminen on määritelty liikuntalaissa, joka astui voimaan 1.5.2015. Lain mukaan liikuntaa edistävien järjestöjen valtionavustuksen määrää harkittaessa otetaan huomioon, miten järjestö edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa. Liikuntalain tavoitteena on edistää:

1. eri väestöryhmien mahdollisuuksia liikkua ja harrastaa liikuntaa;
2. väestön hyvinvointia ja terveyttä;
3. fyysisen toimintakyvyn ylläpitämistä ja parantamista;
4. lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä;
5. liikunnan kansalaistoimintaa mukaan lukien seuratoiminta;
6. huippu-urheilua;
7. liikunnan ja huippu-urheilun rehellisyyttä ja eettisiä periaatteita sekä;
8. eriarvoisuuden vähentämistä liikunnassa.

Liikunnalla tarkoitetaan kaikkea omatoimista ja järjestettyä liikunta- ja urheilutoimintaa, pois lukien huippu-urheilu. Huippu-urheilulla tarkoitetaan kansallisesti merkittävää ja kansainväliseen menestykseen tähtäävää tavoitteellista urheilutoimintaa.

Terveyttä ja hyvinvointia edistävällä liikunnalla tarkoitetaan elämänkulun eri vaiheissa tapahtuvaa kaikkea fyysistä aktiivisuutta, jonka tavoitteena on terveyden ja toimintakyvyn ylläpitäminen ja parantaminen.

Liikuntaa edistävän järjestön valtionavustuksen saamisen edellytyksenä on, että Opetus- ja kulttuuriministeriö hyväksyy järjestön valtionapukelpoiseksi.

Lajiliiton valtionapukelpoisuutta harkittaessa otetaan huomioon liiton toiminnan laatu, laajuus ja yhteiskunnallinen vaikuttavuus, sekä miten liitto edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa, ja miten se noudattaa liikunnan ja urheilun eettisiä periaatteita ja Suomea sitovia kansainvälisiä säännöksiä. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi perua järjestön valtionapukelpoisuuden, mikäli sen toiminta ei yhtäjaksoisesti kahtena vuonna täytä liikuntalaissa tai sen nojalla säädettyjä valtionavustuksen saamisen edellytyksiä.

1.2 Keskeiset käsitteet

Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän iästään, alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, poliittisesta tai ammattiyhdistystoiminnastaan, perhesuhteistaan, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai mistään muusta henkilöön liittyvästä syystä. Suomen Olympiakomitean mukaan yhdenvertaisuus liikunnassa ja urheilussa tarkoittaa turvallista ja syrjimätöntä ympäristöä, jossa jokainen voi haastaa itsensä, edistää terveyttä ja saada merkityksellisiä kokemuksia.

Tasa-arvolla tarkoitetaan eri sukupuolten tasapuolisia oikeuksia ja mahdollisuuksia sekä lopputulosten tasa-arvoa, kuten päätösten tekemistä kaikkien sukupuolten kannalta mahdollisimman oikeudenmukaisella tavalla. Tasa-arvolaki kieltää syrjinnän sukupuolen, sukupuoli-identiteetin ja sukupuolen ilmaisun perusteella lähes kaikilla elämänaloilla. Suomen Olympiakomitea linjaa, että sukupuolten tasa-arvo liikunnassa ja urheilussa tarkoittaa harrastamisen, kilpailemisen, vaikuttamisen ja näkymisen mahdollistamista kaikille sukupuolesta riippumatta.

Syrjintää on, että ihmistä kohdellaan huonommin kuin toisia jonkin henkilökohtaisen ominaisuuden perusteella. Syrjintä voi yhdenvertaisuuslain mukaan olla välitöntä, välillistä tai esimerkiksi kohtuullisten mukautusten epäämistä vammaisilta henkilöiltä. Yhdenvertaisuuslaissa kielletään myös häirintä ja ohje tai käsky syrjiä. Erilainen kohtelu työssä ja työhönotossa on kuitenkin sallittua tietyin edellytyksin. Tällöin erilaisen kohtelun tulee perustua työtehtävien laatuun ja niiden suorittamiseen liittyviin todellisiin ja ratkaiseviin vaatimuksiin. Tietyissä tilanteissa henkilön henkilökohtaista ominaisuutta voidaan siis käyttää kriteerinä esimerkiksi työhönotolle.

Epäasiallisella kohtelulla tarkoitetaan häirintää, kiusaamista ja muuta epäasiallista käytöstä. Se voi ilmetä esimerkiksi kiusaamisena, laiminlyöntinä, vähättelynä ja sivuuttamisena, eristämisenä, henkilön yksilöllisten ominaisuuksien mustamaalaamisena, uhkailuna, nöyryyttävänä kohteluna, syrjimisenä tai suosimisena. **Häirintää** on sellainen epäasiallinen kohtelu, josta voi olla vaaraa tai haittaa yksilön turvallisuudelle tai terveydelle.

Sukupuoleen perustuvalla häirinnällä tarkoitetaan henkilön sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun liittyvää ei-toivottua käytöstä, joka ei ole luonteeltaan seksuaalista. Häirinnällä tarkoituksellisesti tai asiallisesti loukataan henkilön fyysistä tai henkistä koskemattomuutta ja luodaan uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri.

Seksuaalinen häirintä tarkoittaa fyysistä, sanallista tai sanatonta ei-toivottua seksuaalista käytöstä, jolla tarkoituksella tai tosiasiallisesti loukataan henkilön fyysistä tai henkistä koskemattomuutta luomalla uhkaava, vihamielinen, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri. Seksuaalinen häirintä on myös tasa-arvolaisissa määriteltäviä syrjintää, esimerkiksi vihjailua, härskejä puheita ja kaksimielisiä vitsejä tai viestejä, ei-toivottua seksin ehdottelua ja fyysistä lähentelyä. Häirintää voi tapahtua ympäristöstä riippumatta, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa. Seksuaalinen ahdistelu on ollut rikos vuodesta 2014 lähtien. Rikoslain mukaan seksuaalinen ahdistelu tarkoittaa seksuaalista itsemääräämisoikeutta loukkaavaa fyysistä tekoa.

Esteettömydessä on kyse ihmisten moninaisuuden huomioon ottamisesta rakennetun ympäristön suunnittelussa, toteuttamisessa ja kunnossapidossa. Esteettömät ympäristöt yhdessä saavutettavien palveluiden, käytettävien välineiden ja ymmärrettävän tiedon kanssa mahdollistavat yhdenvertaisen osallisuuden toteutumisen. Esteettömydessä ei ole kuitenkaan kyse vain liikkumisen esteettömydestä. Siinä otetaan huomioon myös esimerkiksi näkemiseen, kuulemiseen, ymmärtämiseen ja kommunikaatioon liittyvät asiat.

2 Ohjelman taustaa

Hiihtoliitossa laadittiin ensimmäinen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma vuonna 2016. Se oli liittotason suunnitelma, joka koski vain toimi- ja luottamushenkilöitä. Tämän yhdenvertaisuussuunnitelman pohja on laadittu keväällä/syksyllä 2021. Prosessi käynnistyi kuitenkin jo syksyllä 2019, jolloin aloitettiin tekemään selvitystyötä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta seuroissa. Työ toteutettiin opinnäytetyönä Haaga-Helian ammattikorkeakouluun.

Yhdenvertaisuussuunnitelman varsinainen tekovaihe käynnistyi tammikuussa 2021. Alkukartoituksen jälkeen tehtiin kysely kaikille Hiihtoliitossa työskenteleville toimi- ja luottamushenkilöille. Sen jälkeen alkoi suunnitelman työstäminen helmikuussa 2021.

Suunnitelman kirjallisina lähteinä ovat olleet tasa-arvolaki, Olympiakomitean yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma, henkilöstölle ja seuroille tehtyt kyselyt sekä Paralympiakomitean 'Avoimet ovet' -hanke.

Suunnitelmaa on päivitetty ja päivitetään tarpeen mukaan ja Suomen Hiihtoliiton johtokunta on hyväksynyt nykyisen suunnitelman 8.10.2024.

3 Yhdenvertaisuustyön nykytila

Suomen Hiihtoliitto on maastohiihtoa, mäkihyppyä ja yhdistettyä edistävä urheilujärjestö. Kaikkia Hiihtoliiton alaisia lajeja voivat harrastaa niin naiset, tytöt, miehet ja pojat aina lapsuudesta veteraanisarjoihin. Hiihtoliiton maastohiihdon maajoukkue-tason ryhmiin on myös integroitu lajin paraurheilijat. Urheilijat pääsevät harjoittelemaan Hiihtoliiton valmennusryhmissä 16-vuotiaasta eteenpäin, tätä ennen urheilijat harjoittelevat oman seuransa valmennusryhmissä.

3.1 Hiihtoliitto työnantajana

Hiihtoliitossa työskentelee päätoimisesti noin 35 henkilöä. Kilpailukauden aikana Hiihtoliitossa työskentelee yhteensä noin 120 työntekijää työnkuvien kausiluonteisuudesta ja kilpailukauden kuormittavuudesta johtuen. Talvikauden aikana työskentelevät ovat kausipalkkaisia valmentajia ja huoltohenkilöitä. Osa valmentajatehtävistä on jaettu urheilun kumppanitahojen (Vuokatti-Ruka Olympiavalmennuskeskus, urheiluakatemit, Olympiakomitea) kanssa. Suomen Hiihtoliiton toimistot sijaitsevat Helsingissä Sporttitalossa ja Lahdessa Urheilukeskuksessa. Lisäksi osa työntekijöistä työskentelee pääsääntöisesti etänä. Toimistohenkilökunnasta kahdeksan ovat naisia ja neljä miehiä. Ns. maajoukkuehenkilöstöstä alle 10 % on naisia.

Kansainvälinen hiihtoliitto FIS suosittelee, että kansalliset lajiliitot esittäisivät FIS-komiteoiden jäseniksi molempien sukupuolten edustajia tapauksissa, joissa esitetään enemmän kuin yhtä henkilöä. Komiteajäsenistä maksimissaan 60 % saisi olla yhden sukupuolen edustajia. Suomen Hiihtoliiton (alppilajit mukaan lukien) FIS-edustajista on tällä hetkellä (vuonna 2024) miehiä 15 (68,2 %) ja naisia seitsemän (31,8 %).

Hiihtoliiton johtokunnassa on tällä hetkellä (syyskuu 2024) varajäsenet mukaan lukien seitsemän miestä ja neljä (36 %) naista. Puheenjohtajana toimii nainen ensimmäistä kertaa Hiihtoliiton historiassa. Liittovaltuuston 40 varsinaisesta jäsenestä viisi (12,5 %) ovat naisia. Maastohiihdon johtoryhmän seitsemän jäsentä ovat kaikki miehiä, mäkihypyn ja yhdistetyn johtoryhmässä on kaksi naista (28,5 %) ja viisi miestä. Maastohiihdon kilpailuryhmässä on neljä naista (44 %) ja viisi miestä ja sääntöryhmässä kolme naista (30 %) ja seitsemän miestä.

3.2 Kysely Hiihtoliiton alaisille toimijoille

1.1.2015 voimaan astunut yhdenvertaisuuslaki velvoittaa työnantajalta yhdenvertaisuussuunnitelmaa. Myös samana päivänä tullut tasa-arvolaki velvoittaa työnantajaa ennaltaehkäisemään syrjintää. Kaikille liiton alaisille toimijoille tehtiin tammi-helmikuussa 2021 kysely, jossa kartoitettiin senhetkistä tilannetta tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden osalta. Kyselyssä oli 12 kysymystä. Kyselyn alussa jokaisen vastaajan tuli spesifioida oma roolinsa liitossa. Seuraavassa kohdassa vastaukset on analysoitu ja jaoteltu karkeasti työtehtävän mukaan. Kysely lähetettiin 165 henkilölle ja siihen vastasi yhteensä 70 henkilöä.

3.2.1 Urheilijat, valmentajat ja joukkueenjäsenet

Urheilijoista, valmentajista sekä muista joukkueenjäsenistä maastohiihtoa edusti 17 henkilöä, mäkihyppyä kuusi ja yhdistettyä kymmenen. Heistä suurin osa koki, että tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuvat Hiihtoliitossa hyvin. Ongelmia tässä ryhmässä aiheutti joidenkin urheilijoiden kokemana epäoikeudenmukainen kohtelu sekä epäselvyys, kenelle kertoa, jos kokee kiusaamista tai syrjintää. Tärkeintä olisikin selkeyttää urheilijoille maajoukkueeseen valitsemisen prosesseja ja kertoa, kenelle tulee ilmoittaa kiusaamisesta tai syrjimisestä.

3.2.2 Suomen Hiihtoliiton henkilökunta

Myös Hiihtoliiton henkilökunta koki, että tasa-arvo toteutuu hyvin. Vastaajat kuitenkin kokivat, että työilmapiirissä olisi parantamista. Työntekijöillä oli jonkin verran kokemuksia kiusaamisesta. Tähän tulisi puuttua sekä työhyvinvointikyselyillä että henkilöstön työhyvinvointipäivillä. Henkilöstö koki myös, ettei liiton sisällä puhuta tarpeeksi tasa-arvosta. Tähän voidaan puuttua myös omalla toiminnalla ja lisäämällä yleistä tietoisuutta liiton toimista tasa-arvon toteutumiseksi.

3.2.3 Luottamushenkilöstö, johtoryhmän jäsenet ja työryhmien jäsenet

Luottamushenkilöstöstä, johtoryhmän jäsenistä sekä työryhmien jäsenistä vain yksi koki, että tasa-arvo toteutuu huonosti Hiihtoliitossa – muut vastasivat, että se toteutuu vähintään jokseenkin. Kaikki olivat valmiita omalla esimerkillään ja toiminnallaan edistämään yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa.

3.3 Selvitys tasa-arvosta seuroissa

Hiihtoliitto halusi tehdä tutkimuksen, jossa selvitetään suomalaisten hiihtoseurojen suhtautumista sekä kartoitetaan tilannetta koskien tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta hiihtoseuroissa. Pohjana tässä tutkimuksessa käytettiin vuonna 2016 tehtyä kyselyä sekä Suomen tasa-arvolakia.

Tutkimuksessa seurat jaettiin kolmeen eri ryhmään: Tähtiseurat, Tähtiseuroiksi pyrkivät seurat sekä perusseurat. Tutkimus toteutettiin keväällä 2020 ja se tehtiin sekä haastattelemalla neljän eri seuran toimijoita että lähettämällä kaikille seuroille kyselylomake. Kyselyyn vastasi noin 30 eri seuraa.

Tutkimuksen perusteella pystyttiin tekemään kolme johtopäätöstä:

1. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus koetaan tärkeinä suomalaisissa hiihtoseuroissa, mutta konkreettisia toimia niitä kohtaan ei juurikaan ole.
2. Hiihtoliiton ja seurojen välille tarvitaan lisää avointa keskustelua.
3. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasiat ovat muita seuroja enemmän pinnalla Tähtiseuroissa ja Tähtiseuroiksi pyrkivissä seuroissa, sillä ko. asioiden pohtiminen kuuluu vaatimukseen päästä Tähtiseuraksi. Yhdenvertaisuusasiat nähtiin myös hyvin kapea-alaisesti. Kyselyssä nousivat monesti pinnalle vain sukupuoliasiat.

3.4 Kurinpitolautakunta

Suomen Hiihtoliitolla on liittovaltuuston joka toinen vuosi nimittämä kurinpitovaliokunta. Liittovaltuuston hyväksymiin kurinpitosäntöihin kuuluvat kurinpito sekä puuttuminen epäasialliseen käytökseen (esimerkiksi sukupuoleen perustuvaan häirintään tai rasistisen käytökseen). Liiton kurinpitomääräysten alaisia ovat:

1. liiton jäsenseurat
2. liiton hallituksen tai johtokunnan ja sen asettamien elinten jäsenet sekä toimihenkilöt
3. kilpailutoimintaa harjoittavat osakeyhtiöt
4. jäsenseurojen jäsenet
5. jäsenseurojen hallitusten ja johtokuntien ja näiden asettamien elinten jäsenet, toimihenkilöt ja urheilijan tukihenkilöt
6. ne henkilöt ja yhteisöt, jotka ovat kirjallisesti sitoutuneet noudattamaan näitä määräyksiä tai ovat lunastaneet liiton kilpailulisenssin
7. voimassa olevan antidopingsäännösten alaiset henkilöt ja yhteisöt
8. liiton virallisessa valmennus- ja kilpailutoiminnassa mukana olevien urheilijoiden valmentajat ja muut tukihenkilöt

Kurinpitovaliokunta on yhteinen Ski Sport Finlandin, Lumilautaliiton ja Suomen Ampumahiihtoliiton kanssa. Valiokunnan jäsenillä on juridinen tausta ja urheilumaailman tuntemus, mutta he eivät ole lajiyhteisössä tällä hetkellä itse aktiivisia toimijoita, mikä voisi aiheuttaa jääviystilanteita.

3.5 Snow Safe – Turvallista lumilajiurheilua

Kansainvälinen hiihtoliitto (FIS) on luonut Snow Safe -ohjelman, jonka tarkoituksena on tasa-arvon takaaminen hiihtolajeissa. Snow Safe -ohjelman mukaan kaikkien tulisi saada osallistua urheiluun turvallisessa ja mukaan ottavassa ympäristössä. Suomen Hiihtoliitto yhdessä Ski Sport Finlandin ja Lumilautaliiton kanssa ovat valmistelleet seurojen tueksi toimintaohjeet pohjautuen Snow Safe -ohjelmaan. Snow Safe -ohjeistuksen eettinen perusta tulee Kansainvälisen Olympiakomitean eettisestä koodistosta.

Kaikilla lumilajien parissa toimivilla on oikeus osallistua ja kehittyä urheilun saralla turvallisessa ja sallivassa ilmapiirissä ilman minkäänlaista häirintää, syrjintää, kiusaamista, väkivaltaa, vähättelyä, kaltoinkohtelua ja/tai hyväksikäyttöä. FIS Snow Safe -ohjeistus antaa työvälineitä ennaltaehkäistä, tunnistaa ja toimia yllä kuvatuissa tilanteissa.

Turvallisuus, onnellisuus ja tekemisen ilo on tärkeää ja kaikkien lumilajien parissa toimivien oikeus. Snow Safe -toimintaohjeisiin sisältyvät toimintaohjeet kenelle tahansa lumilajien parissa toimivalle, joka joutuu häirinnän kohteeksi tai havaitsee sellaista omassa toimintaympäristössään. Hiihtoliitolla on myös nimetty luottohenkilö häirintätapauksissa.

Snow Safe -ohjelmaan sisältyy myös malli eettisestä sitoumuksesta valmentajille ja ohjaajille ja sen kautta on luotu kriisiviestinnän ohjeistus seuratoimijoille.

Snow Safe -kokonaisuus löytyy Hiihtoliiton nettisivuilta:
<https://hiihtoliitto.fi/hiihtoliitto/vastuullisuus/>

3.6 Soveltava liikunta

Soveltava liikunta tarkoittaa liikunnan muotoja ja käytäntöjä, jotka on räätälöity henkilöille, joilla on erityistarpeita – kuten vammaisille, toimintarajoitteisille ja erityistä tukea tarvitseville. Tavoitteena on mahdollistaa heidän osallistumisensa liikuntaan ja urheiluun tasavertaisesti muiden kanssa.

Soveltavassa liikunnassa voidaan ottaa huomioon yksilön fyysinen, psyykkinen tai sosiaalinen toimintakyky ja mukauttaa liikuntamuotoja, välineitä, sääntöjä tai ympäristöä. Esimerkiksi vammaisurheilussa käytetään usein erilaisia apuvälineitä, kuten pyörätuolia, tai sopeutetaan lajien sääntöjä niin, että osallistuminen on turvallista ja saavutettavaa kaikille. Pää tavoitteena on tarjota kaikille mahdollisuus liikkua ja harrastaa liikuntaa omien kykyjensä ja tarpeidensa mukaan.

Hiihtoliitto on ollut mukana Suomen Paralympiakomitean Avoimet ovet -hankkeessa, jonka tavoitteena on tukea urheiluseuroja ottamaan mukaan vammaisia ja erityistä tukea tarvitsevia liikkuja seuratoimintaan. Alun perin hankkeeseen osallistui 12 liikunnan aluejärjestöä ja seitsemän lajiliittoa Hiihtoliitto mukaan lukien. Hiihtoliitolla oli kolme pilottiseuraa hankkeessa. Hanke toteutettiin ajalla 1.6.2020–31.5.2023 ja se eteni kolmivaiheisena.

Ensimmäisessä vaiheessa kartoitettiin lähtötilanne urheiluseuroille ja toimintarajoitteisille henkilöille. Tämän jälkeen avattiin Avoimet ovet -infopankki, johon koottiin urheiluseuroille suunnattua materiaalia ja koulutustarjontaa. Viimeisessä vaiheessa perustettiin Avoimet ovet -kehittämishjelma, joka pohjautuu Hollannissa kehitettyyn seurojen kehittämismalliin. Tavoitteena oli integroida vammaisten ja erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden liikuntatoiminta osaksi urheiluseurojen rakenteita.

Avoimet ovet -hanke sai jatkoa syksyllä 2023, ja Hiihtoliitto toimii siinä mentorina uusille lajiliitoille. Jatkohankkeen tavoitteena on lisätä toimintarajoitteisten henkilöiden osallisuutta urheiluseuroissa.

Hiihtoliitto sai keväällä 2023 AHOS-kehittämistukea Lumilajit Liikuttavat -konseptin materiaalien päivittämiseen soveltavan liikunnan näkökulmalla. Hankkeen tarkoituksena on lisätä soveltavan liikunnan tarjontaa ja osaamista lumilajeissa kehittämällä Lumilajit Liikuttavat -konseptia soveltavan liikunnan sisällöillä.

Keväällä 2024 Hiihtoliitolle myönnettiin AHOS-apurahaa, jolla lisätään Hiihtoliiton henkilöstön osaamista soveltavaan liikuntaan sekä paraurheiluun liittyen. Apuraha käytetään lajiliittojen yhteiseen opintomatkaan kehitysvammaisten urheilijoiden Special Olympics -talvimaailmankisoihin Torinon.

Hiihtoliitto käy aktiivista keskustelua soveltavaan liikuntaan ja paraurheiluun liittyen sekä Paralympiakomitean että Hiihtoliiton soveltavaa liikuntaa järjestävien seurojen kanssa.

3.7 Parahiihto Cup

Parahiihto Cup on maastohiihdon kilpailusarja parahiihtäjille. Parahiihto Cupia kehitetään vuosittain ja uusia seuroja kannustetaan cupin osakilpailujen järjestäjiksi.

Parahiihto Cupiin kuuluu neljä osakilpailua kaudessa, ja viimeisessä kilpailussa jaetaan SM-mitalit. Parahiihto Cup järjestetään kansallisten kilpailujen yhteydessä.

Parahiihto Cupissa kilpaillaan perinteisellä ja vapaalla hiihtotavalla eri pituisilla kilpailumatkoilla. Sarjoina ovat liikuntavammaiset, kehitysvammaiset ja näkövammaiset. Vammaluokkia voidaan lisätä, kun kilpailijoita tulee kyseiseen luokkaan (esimerkiksi kuulovammaiset ja elinsiirron saaneet).

Parahiihto Cupiin pääsee mukaan, jos on Suomen Hiihtoliiton alaisen jäsenseuran jäsen ja on hankkinut kilpailuluvan eli Skipassin tai lisenssin.

Kaudella 2023–2024 cupissa oli mukana 13 hiihtäjää.

Paraurheilu ja soveltava liikunta tuodaan näkyvämmiksi liiton viestinnässä.

4 Tavoitteet ja toimenpiteet

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen kuuluu niin Suomen Hiihtoliitolle kuin sen alla toimiville seuroille. Hiihtoliitto on sitoutunut noudattamaan [urheiluyhteisön yhteistä vastuullisuusohjelmaa](#). Hiihtoliitto pystyy omalla toiminnallaan luomaan esimerkin ja ohjeistuksen, mutta suurin osa toiminnoista, jotka liittyvät yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon, tapahtuvat seuroissa. Yhdenvertaisuuden edistäminen on jatkuva prosessi, jota tulee pitää osana päivittäistä toimintaa.

Kyselyn tulosten perusteella erityisesti seurat tarvitsevat lisää tukea Hiihtoliitolta tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumiseen. Tavoitteena on tehdä seuroille selkeä ja konkreettinen opas, jossa annetaan ohjeet yhdenvertaisuuden edistämiseen.

Myös valmennusryhmille tehdään oma yhdenvertaisuus- ja tasa-arvo-opas, jossa tuodaan esille ryhmien valintaperusteet, yhdenvertaisuusvastaava ryhmässä (kenelle kerrotaan häirintä-/syrjintätapauksista) sekä Hiihtoliiton säännöt.

Opas annetaan kaikille urheilijoille, valmentajille sekä muille joukkueen/ryhmän jäsenille ja sen luettuaan he sopivat toimivansa oppaassa esitetyllä tavalla. Urheilijasopimukseen laitetaan linkki tähän yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaan.

Hiihtoliiton viestinnässä tuodaan aktiivisesti esiin Et ole yksin- ja ILMO-kanavia kiusaamisen ja häirinnän ilmoituskanavina ja rohkaistaan hiihtotoimijoita siihen, että epäkohdista voi kertoa myös kenelle tahansa liiton edustajalle. Henkilökunnan keskuudesta on nimetty luottamusvaltuutettu, johon toimihenkilöt voivat olla yhteydessä muiden kanavien lisäksi.

Naisten lisääminen johtokuntaan ja johtoryhmiin on aiheellista. Tämä nousi esille myös tammikuussa 2021 tehdyssä kyselyssä. Hiihtoliiton tulee toteuttaa samaa jakoa kuin FIS eli korkeintaan 60 % luottamuselinten jäsenistä saa olla saman sukupuolen edustajia. Johtokunta päättää johtoryhmien kokoonpanot alkukesän kokouksessaan seuraneuvottelupäiviä kuultuaan ja liittovaltuusto valitsee uudet johtokunnan jäsenet ja varajäsenet erovuoroisten tilalle syyskokouksessaan. Vaalivaliokunta valmistelee johtokunnan jäsenten valintoja. Liittovaltuusto valitaan joka toinen vuosi seurojen liittokokouksessa. Seurat/piirit tekevät esitykset liittovaltuuston jäsenistä.

Hiihtoliiton henkilökunnan keskuudessa ei saa esiintyä kiusaamistapauksia. Henkilöstölle järjestetään vuosittain työnhyvinvointipäiviä ja kyselyjä, joilla pyritään saamaan henkilöstöä tuntemaan olonsa tervetulleeksi ja kuulluksi työympäristössä, hiotaan henkilökuntaa paremmin yhteen. Kerran puolessa vuodessa lähetetään kysely, jonka tarkoituksena on selvittää, miten henkilökunta jaksaa ja voi. Myös työssäjaksamiseen kiinnitetään huomiota ja ryhdytään tarvittaessa toimenpiteisiin. Toimistopalavereissa käsitellään säännöllisesti vastuullisuusasioita ja kannustetaan toimihenkilöitä miettimään tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden linkittymistä omaan työhön ja miten kukin voi edistää ko. asioita.

Kurinpitolautakunta jatkaa toimintaansa ja puuttuu matalalla kynnyksellä esille nouseviin häiritsemis- ja kiusaamistapauksiin. Hiihtoliitto on myös tiukasti mukana SUEKin johtamassa toiminnassa. Liitto jatkaa Paralympiakomitean Avoimet ovet -hankkeessa mentorina ja pyrkii tuomaan tukea vammaisten henkilöiden harrastamismahdollisuuksiin.

TAVOITTEET	TOIMENPITEET
Ilmoitusprosessien kirkastaminen	<p>Prosessikuvauksen, kuinka toimitaan epäasiallisen kohtelun tapauksissa, ja epäasiallisen kohtelun torjuntamallin sisällyttäminen henkilökunnan perehdytysoppaaseen</p> <p>Tuodaan kaikille hiihtotoimijoille aktiivisesti esiin Et ole yksin- ja ILMO-kanavia kiusaamisen ja häirinnän ilmoituskanavina</p>
Lumilajiseurojen kynnyksen madaltaminen erityisliikuntatoiminnan käynnistämiseksi	<p>Erytisliikuntaa tarjoavien seurojen esimerkkien esiintuominen viestinnässä</p> <p>Avoimet Ovet -toiminnan esiintuominen ja tietoisuuden lisääminen seurawebinaarien avulla</p>
Seurojen käyttöön lisää työkaluja erityisliikunnan järjestämiseen	Lumilajit Liikuttavat -tuotteiden kehittäminen vastaamaan erityisliikunnan tarpeisiin
Para-/vammaisurheilijoiden ottaminen mukaan kansalliseen kilpailutoimintaan	Parahiihto Cup vuosittain, Avoimet ovet -hankkeen kautta vammaiset liikkujat mukaan seura- ja kilpailutoimintaan, esteettömyyden huomioiminen
Tietoisuuden lisääminen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoasioista	<p>Käsitellään seurawebinaareissa vuosittain, tehdään seuroille oma yhdenvertaisuus- ja tasa-arvo-opas</p> <p>Osallistuminen Olympiakomitean koulutuksiin ja klinikoihin</p> <p>Palkkatasa-arvotoimenpiteet</p> <p>Sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuvan syrjinnän ennaltaehkäisy</p>
Sukupuolten välisen tasa-arvon parantaminen luottamuselinten kokoonpanoissa ja naistoimijoiden lisääminen hiihtolajeissa	<p>Haetaan erityisesti päteviä naisia johtokuntaan ja johtoryhmiin ja muistutetaan sukupuolten välisestä tasa-arvosta myös liittovaltuuston kokoonpanossa</p> <p>Enemmän naisia mukaan mm. valmentaja- ja huoltokoulutuksiin</p>
Kiusaamiseen ja häirintään puuttuminen	Kurinpitolautakunta ottaa käsittelyyn kiusaamis- ja syrjintätapaukset ja puuttuu niihin asian tarvitsemalla tavalla
Hiihtoliiton henkilökunnan työhyvinvoinnin parantaminen	Tehdään työhyvinvointikysely kaksi kertaa vuodessa, järjestetään henkilökunnan työhyvinvointipäiviä
Urheilijoiden maajoukkuevalintaprosessin selkeyttäminen ja tietoisuuden lisääminen	Valmennusryhmille tehdään oma yhdenvertaisuus- ja tasa-arvo-opas, jossa tuodaan esille ryhmien valintaperusteet, yhdenvertaisuusvastaava ryhmässä (kenelle kerrotaan häirintä-/syrjintätapauksista) sekä Hiihtoliiton säännöt. Urheilijasopimukseen linkki tähän dokumenttiin.
Sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen, maahanmuuttajien ja etnisten vähemmistöjen huomioiminen	<p>Kaikki vähemmistöjen edustajat tervetulleita mukaan hiihtotoimintaan seura- ja liittotasolla</p> <p>Perheiden monimuotoisuuden huomioiminen juniorityössä</p> <p>Jokaisen ihmisen oikeus itse määrittellä oma seksuaalinen suuntautumisensa ja sukupuoli-identiteettinsä tai olla määrittelemättä niitä</p>
Taloudellinen yhdenvertaisuus	Hiihtolajien harrastamisen mahdollistaminen kaikille, lainavarusteet ja vähävaraisten tukeminen
Suunnitelman tavoitteiden toteutumisen seuraaminen	Johtokunta seuraa toteutumista, toimihenkilöiden raportointi johtokunnalle vuosittain tai tarvittaessa

5 Suunnitelman seuranta, arviointi ja päivittäminen

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma päivitetään tarpeen mukaan. Liiton johtokunta käsittelee ja hyväksyy suunnitelman.

Päivittämisestä sekä ohjelman toteutumisesta, seurannasta ja arvioinnista vastaavat järjestöpäällikkö ja HR-koordinaattori yhdessä muiden toimihenkilöiden ja johtokunnan kanssa.

Suunnitelmaan kirjatut toimenpiteet huomioidaan myös Hiihtoliiton toimintasuunnitelmassa ja vuosikertomuksessa. Toimihenkilöt valmistelevat toimintasuunnitelman ja vuosikertomuksen, jotka liittovaltuusto hyväksyy.

6 Tiedottaminen

Päivitetystä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmasta sekä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoasioista tiedotetaan jäsenseuroja ja hiihtolajien parissa toimivia henkilöitä säännöllisesti. Suunnitelma julkaistaan Hiihtoliiton nettisivuilla.